Syddjurs Kommunes folkeoplysningsstrategi

September 2023

Forord

"Sammen om det gode liv" er titlen på Syddjurs Kommunes Visions- og udviklingsstrategi. Her finder man temaerne "Lokaldemokrati og inddragelse" og "Kultur, fællesskaber og velfærd for alle", som er temaer der rammer ind i folkeoplysningens centrale formål.

Med en folkeoplysningsstrategi sikres den frie, folkeoplysende virksomhed i kommunen, og den giver de folkeoplysende foreninger et godt afsæt for at varetage deres vigtige samfundsmæssige opgaver - at øge demokratiforståelsen, fremme et aktivt medborgerskab og skabe glæde, sundhed, trivsel og fællesskab i Syddjurs Kommune.

Baggrund

Rammerne for det folkeoplysende område er fastlagt i "Bekendtgørelse af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (Folkeoplysningsloven)".

I loven angives det, at formålet er at sikre offentlige tilskud m.v. til den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på demokrati, grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag. Dette med respekt for forskellige holdninger.

Kommunerne skal sikre rammerne for, at børn, unge og voksne kan etablere og tage del i den frie folkeoplysende virksomhed.

Lovændringen forpligter samtlige kommuner til at udarbejde en folkeoplysningspolitik. I dette dokument omtales dette dog som en "folkeoplysningsstrategi" i overensstemmelse med Syddjurs Kommunes øvrige anvendelse af termerne "politik" og "strategi." Ifølge loven skal en folkeoplysningspolitik/-strategi indeholde seks obligatoriske områder:

1. Målsætning for borgernes deltagelse i den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde

2. Rammer for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, herunder de fysiske rammer

3. Samspil og sammenhæng mellem den støtteberettigede folkeoplysningsvirksomhed og selvorganiserede grupper og aktiviteter, herunder for så vidt angår de økonomiske rammer for det folkeoplysende udviklingsarbejde

4. Samspil mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politik-områder, herunder muligheder for indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver

5. Afgrænsning af aktiviteter inden for den folkeoplysende virksomhed i forhold til andre tilgrænsende aktiviteter

6. Omfanget og karakteren af brugerinddragelsen af den folkeoplysende virksomhed i kommunen.

Folkeoplysningsstrategien skal endvidere ses i sammenhæng med Syddjurs Kommunes visions- og udviklingsstrategi "Sammen om det gode liv", kommunens Kultur-, fritids- og landdistriktspolitik, kommunens strategier for idræt, fritid, kultur, landdistrikter og kunst, samt partnerskabsaftaler med DGI Østjylland og DBU Jylland.

1) Målsætning
Det er af stor betydning at flest mulige borgere inspireres til at bevæge sig og at lære mest muligt. Sundhed og læring gælder også aktiv medleven i samfundet, hvor muligheden for personlig udvikling ved deltagelse i fællesskaber og aktiv deltagelse i samfundslivet giver øget velvære.

Syddjurs Kommune vil sikre enkle og overskuelige rammer for foreningerne. Derfor skal kommunale tilskudsordninger være synlige og lette at administrere for foreningerne. Kommunen vil samtidig sikre, at vejledning, hjælp og information er tilgængelig for foreningerne. Kommunen vil sikre et godt og tæt samspil mellem ildsjæle, foreninger, administration og politikere for dermed at synliggøre og påskønne de lokale ildsjæle og deres initiativer, blandt andet med tilbud om attraktive muligheder for opkvalificering og udvikling.

Målsætningen for borgernes deltagelse i det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er beskrevet nærmere i de vedtagne strategier for fritids- og idrætsområdet.

I idrætsstrategien beskrives det, at Syddjurs Kommune på dette område:

- har fingeren på pulsen
- vil nå ud til flere og andre
- vil bruge naturen
- vil understøtte både bredde og elite
- vil samarbejdet med andre.

Målsætningen for den folkeoplysende voksenundervisning (aftenskolerne) er beskrevet i den vedtagne strategi for fritidsområdet. Syddjurs kommune vil:

- nå ud til flere og andre
- styrke kommunens outdoorprofil
- udvikle infrastrukturen
- støtte og udvikle frivilligheden både i foreninger og i nye former for fællesskaber

- vil samarbejdet med andre.

Syddjurs Kommune vil understøtte folkeoplysningsområdet med udgangspunkt i disse strategier.

2) Rammer
Det er Syddjurs Kommunes overordnede mål, at det folkeoplysende område har et passende tilskudsgrundlag, som sikrer både drift og udvikling indenfor begge folkeoplysningsområder.

Syddjurs Kommune vil fortsat have fokus på tilgængelighed til faciliteter, også i dag- og weekendtimerne.

3) Samspil og sammenhæng mellem folkeoplysningsvirksomhed og selvorganiserede grupper
Syddjurs Kommune er åbne for nye målgrupper for den folkeoplysende virksomhed, og med oprettelsen af Initiativpuljen er det muligt at yde tilskud til udviklingsarbejde i forbindelse med organiseringsformer, initiativer i foreninger eller projekter med et folkeoplysende sigte. Det kan være aktiviteter, der ikke nødvendigvis falder inden for den traditionelle opfattelse af folkeoplysende virksomhed og dermed ikke får tilskud efter kapitel 3 i Folkeoplysningsloven - eksempelvis den selvorganiserede idræt i naturen.

4) Samspil med øvrige politikområder
Folkeoplysningsstrategien skal ses i sammenhæng med Syddjurs Kommunes visions- og udviklingsstrategi "Sammen om det gode liv" i særdeleshed pejlemærket "Kultur, fællesskab og velfærd for alle".

Den kommunale velfærd skal understøtte, at borgerne har mulighed for og frihed til at leve det liv, de ønsker. Man skal have mulighed for at opnå livsglæde, skabe sin identitet og leve et aktivt liv. Samtidig er det en vigtig forudsætning for den enkeltes velfærd, at man oplever, at der er plads til og mulighed for at indgå i fællesskaber. Det folkeoplysende område spiller en hel central rolle i dette.

Syddjurs vil tilbyde en bred vifte af fællesskaber for alle aldre. Et mangfoldigt kultur- og foreningsliv er sundhedsfremmende.

Kultur-, fritids-, aftenskole- og idrætstilbud skal udbredes til andre dele af den kommunale virksomhed, bl.a. skoler og aktivitetscentre. De positive erfaringer fra "Kultur på recept" skal udbredes.

Kommunens initiativer skal bidrage til at sikre lige muligheder for borgere med funktionsnedsættelse. Det gælder blandt andet, når Syddjurs Kommune yder tilskud til idrætsforeninger. Når området udvikler og tilrettelægger tilbud, skal de tænkes inkluderende.

Folkeoplysningsstrategien indgår i en sammenhæng med partnerskabsaftaler med DGI Østjylland og DBU Jylland.

Syddjurs Kommune vil fortsat understøtte initiativer til nye og utraditionelle partnerskaber og skabe fleksible rammer for aktiviteter under Folkeoplysningsloven i bred forstand.

5) Afgrænsning af området
Syddjurs Kommune vil arbejde for og understøtte samarbejde mellem relevante offentlige institutioner, eksempelvis institutions-, skole-, ældreområdet, og frivillige foreninger. Syddjurs Kommune understøtter det foreningsbårne, således at udviklingen af foreningerne foregår på et demokratisk nonprofit grundlag med henblik på at styrke og udvikle de fællesskaber, som fortsat er foreningslivets primære kerneværdi.

6) Brugerinddragelse og Folkeoplysningsudvalg
Ildsjælene og de frivillige i foreningerne skaber området, og tilbyder aktiviteter til en stor andel af borgere der er aktive på fritids- og foreningsområdet.

Syddjurs Kommune vil derfor oprette et Folkeoplysningsudvalg jævnfør §35 stk. 2 i loven, der repræsenterer de folkeoplysende foreninger og -aktører bredt. Udvalget vil blive inddraget i sager af generel betydning på området, og derudover være hørings- og sparringsorgan for både administration og politisk udvalg. Syddjurs Kommune ser Folkeoplysningsudvalget som en vigtig part i at skabe udvikling på området.

Folkeoplysningsudvalg
Folkeoplysningsudvalget udpeges af Kultur-, fritids- og landdistriktsudvalget under Byrådet i Syddjurs Kommune og består af 9 repræsentanter:

- 2 repræsentanter for organiseret idræt
- 2 repræsentanter for den folkeoplysende voksenundervisning
- 2 repræsentant for øvrige foreninger, herunder spejderorganisationerne
- 1 repræsentant for de selvorganiserede aktører
- 2 repræsentanter for Syddjurs kommunes administration.

Til hvert medlem udpeges en personlig suppleant.

Udvalget udpeges for en toårig periode, så halvdelen af medlemmerne udskiftes hvert år.

Folkeoplysningsudvalget vælger af sin midte en formand og næstformand. Udvalget råder ikke over noget budget.

Udvalgets forretningsorden, herunder antallet af møder, besluttes af Kultur-, fritids-, og landdistriktsudvalget.

Valg

Indstilling af kandidater til Folkeoplysningsudvalget indkaldes offentligt. Herefter udpeger Kultur-, fritids- og landdistriktsudvalget medlemmerne af Folkeoplysningsudvalget.

Beslutningskompetence
Syddjurs Kommunes politik/strategi for folkeoplysende virksomhed, regler for tilskud og kommunens budget for folkeoplysende virksomhed fastlægges af Syddjurs Kommunes Byråd efter forudgående inddragelse af Folkeoplysningsudvalget. Administrationen træffer beslutninger på folkeoplysningsområdet på vegne af kommunalbestyrelsen ud fra lovgivningen samt ud fra vedtagne politikker, strategier og regler.

Folkeoplysningsudvalget skal høres, når strategien for folkeoplysende virksomhed revideres, når der fastlægges regler for tilskud, når kommunens budget behandles, samt i principielle sager.

Folkeoplysningsudvalget har en vigtig rolle i udviklingen af området.

Folkeoplysningsudvalget har i sig selv ikke beslutningskompetence.

Ikrafttrædelse
Folkeoplysningsstrategien træder i kraft umiddelbart efter vedtagelse i Kultur-, fritids- og landdistriktsudvalget.

Folkeoplysningsstrategien er godkendt i Kultur-, fritids- og landdistriktsudvalget den 4. oktober 2023.